

مقایسه عملکرد ایران در المپیک‌های تابستانی با کشورهای قاره آسیا، آفریقا و آمریکای

مرکزی و جنوبی

حسین عیدی^{۱*}، رحیم رضائی‌نژاد^۲، صلاح دستوم^۳

تاریخ پذیرش: ۹۴/۱۱/۲۲

تاریخ دریافت: ۹۳/۵/۱۰

چکیده

هدف: هدف این پژوهش، تحلیل عملکرد ایران در ۱۵ دوره حضور در بازی‌های المپیک تابستانی و مقایسه آن با کشورهای سایر قاره‌های جهان است.

روش شناسی: روش تحقیق، توصیفی و از نوع مطالعات گذشته‌نگر می‌باشد. نمونه برابر با جامعه آماری یعنی ۱۵ دوره بازی‌های المپیک تابستانی بود که ایران در آن حضور داشته است. داده‌ها از مقالات، گزارش‌ها و منابع معتبر با بازی‌های المپیک جمع‌آوری و از شاخص‌های نسبی و مقایسه‌ای، لکسیکوگراف، آمار توصیفی برای تحلیل داده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که ایران از سال ۲۰۰۴-۱۹۴۸ به ترتیب ۰/۰۹، ۰/۰۴ و ۰/۱۶ درصد مدال‌های توزیع شده در قاره‌های آسیا، آمریکا و آفریقا را کسب کرده و درصد موفقیت (مدال/تعدادحضور) آن در رشته‌های کشتی، وزنه‌برداری و تکواندو به ترتیب ۰/۹۳، ۰/۸۰ و ۰/۶۶ بوده است. عملکرد ایران در دوره‌های ۱۶، ۱۹ و ۳۰ جهش و در بین این دوره‌ها سیر نزولی داشت. ضعیف‌ترین عملکرد پیاپی ایران از نظر توزیع مدال و کارایی نسبی (مدال/جمعیت) در سه دوره ۱۹۸۸ تا ۱۹۹۶ بود. ایران در المپیک ۲۰۰۸ پکن ضعیف‌ترین عملکرد را داشت و در سطح جهان، آسیا، آمریکای مرکزی و جنوبی و آفریقا به ترتیب رتبه ۵۱، ۱۰، ۴ را کسب کرد. ایران در المپیک ۲۰۱۲ از لحاظ کارایی نسبی (مدال/ورزشکار) بهترین عملکرد تاریخ خود را داشت و در رده دوم جهان قرار گرفت. همچنین در جدول توزیع مدال در جهان، آسیا، آمریکای جنوبی و مرکزی و آفریقا به ترتیب رتبه ۱۷، ۵ و ۱ را بدست آورد. میانگین رتبه ایران در کل المپیک‌های حضور یافته به ترتیب ۳۱/۲۶، ۴/۳۳، ۲/۵۶ و ۳/۴۰ در جهان، آسیا، آفریقا و آمریکای جنوبی و مرکزی بود.

نتیجه‌گیری: بنابراین، ایران با توجه به تشابه وضعیت توسعه یافتگی در مقایسه با سایر کشورهای آسیا، آفریقا و آمریکای مرکزی و جنوبی، معمولاً رتبه بالایی در جدول توزیع مدال و شاخص‌های نسبی در المپیک‌ها بدست آورده است.

واژه‌های کلیدی: بازی‌های المپیک، مدال، ایران، رتبه بندی کشورها، کارایی المپیک.

۱ استادیار مدیریت ورزشی دانشگاه رازی

۲ استاد مدیریت ورزشی دانشگاه گیلان

۳ دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه گیلان

* نشانی الکترونیک نویسنده مسئول: h.eydi@razi.ac.ir

مقدمه

ایران با توجه به سوابق درخشان و پربار تربیت ورزشی از دوران باستان و همچنین به عنوان شانزدهمین کشور وسیع و هفدهمین کشور پرجمعیت جهان کوشیده است تا از ظرفیت‌های موجود خود در چند رشته ورزشی، حضور موفق در المپیک داشته باشد. البته با توجه به شرایط فرهنگی، اجتماعی و سیاسی ایران چالش‌های بسیاری در این باره وجود دارد. ولی بررسی سوابق حضور ایران در المپیک نشان می‌دهد که می‌توان از نگاه دیگری این حضور را تحلیل کرد. همه کشورهای جهان و به ویژه پس از جنگ جهانی دوم می‌کوشند با سرمایه‌گذاری‌های کلان و درازمدت، ظرفیت‌های بالقوه و بالفعل فرهنگی، اقتصادی و سیاسی را از طریق حضور و کسب نتایج خوب به نمایش بگذارند (رمضانی‌نژاد، ۱۳۸۲). علاوه بر این، چنین فرض شده است که حضور در این رویداد بین‌المللی، شاخصی برای توسعه و پیشرفت ورزش قهرمانی کشورهاست و موجب توسعه ورزش در جامعه نیز خواهد شد (مشتاقیان و همکاران، ۱۳۸۸)؛ هرچند کمیته بین‌المللی المپیک جدول رتبه‌بندی مدال‌ها را معیار سنجش شایستگی تیم‌ها نمی‌داند، ولی بررسی گزارشات ادواری نشان می‌دهد که کشورها خواسته و ناخواسته بر اساس مدال مقایسه می‌شوند. سیاستمداران و رسانه‌ها برای ارزیابی موفقیت ورزشی و حتی غیر ورزشی کشورها در سطح بین‌المللی از شاخص شمارش مدال استفاده می‌کنند (سوتیریادو و شیلبری، ۲۰۰۹).

اولین مطالعات دانشگاهی درباره رتبه‌بندی بازی‌های المپیک، ۴۰ سال پس از برگزاری این بازی‌ها در المپیک ۱۹۳۶ برلین صورت گرفت (بینبریدج^۲، ۱۹۹۸) و تاکنون، تحقیقات بسیاری جنبه‌های مختلف این رویداد را با روش‌های متعدد ریاضی بررسی کرده‌اند (هاکس وردث^۳، ۲۰۰۸). همچنین در این تحقیقات گسترده از شاخص‌های کلان اجتماعی-اقتصادی برای رتبه‌بندی و کارآیی نسبی کشورها استفاده شده است. مثلاً از تحقیقات جوکل^۴ (۱۹۵۶) تا تحقیقات اخیر مورآو^۵ (۲۰۱۰) و جیانگ، ما و هوانگ^۶ (۲۰۱۰) که به ۵۰ تحقیق می‌رسد بیش از ۲۰ متغیر اثرگذار در باره موفقیت و عملکرد کشورها در المپیک معرفی شده‌اند (شفیعی، ۱۳۹۱). البته دو عامل جمعیت و تولید ناخالص داخلی^۶ به قدری مهم است که استامپ و لمپرچت^۷ (۲۰۰۱) با بررسی مدال‌های المپیک ۱۹۶۴ تا ۱۹۸۰ بیان می‌کنند که ۶۴-۸۳ درصد کل مدال‌ها بین ۱۰ درصد کشورهای توسعه یافته توزیع شده‌اند. در المپیک سیدنی (۲۰۰۰) نیز ۷۲ درصد مدال‌ها را ۲۰ درصد کشورها کسب کردند. از نظر آن‌ها تا سال ۱۹۷۶، عوامل اقتصادی در کشورهای در حال توسعه به میزان ۹۴ درصد، در کشورهای غربی ۶۴ درصد و در کشورهای سوسیالیستی ۳۲ درصد پیش‌بینی کننده موفقیت سطح بین‌المللی بودند که در سال ۱۹۸۰ این مقدار در کشورهای غربی به ۵۷ درصد و بعد از آن به ۴۵ درصد رسید. از دیدگاه

2 Bainbridge

3 Hawksworth

4 Jokl.I

5 Jiang, Ma, & Huang

6 Gross National Product (GNP)

7 Tcha & Pershin

1 Sotiriadou & Shilbury

رتبه‌بندی می‌شوند و در صورتی که تعداد مدال‌های طلا با هم برابر بود، تعداد مدال‌های نقره مبنای رتبه‌بندی و در صورتی که تعداد مدال‌های طلا و نقره با هم برابر بود تعداد مدال‌های برنز مبنای رتبه‌بندی قرار خواهد گرفت (هیولارد و همکاران^۳، ۲۰۱۰). نتایج بازی‌های المپیک بر اساس همین روش مرتب می‌شود. همچنین از روش رتبه‌بندی سرانه یا سرانه موفقیت استفاده شده است که در آن تعداد مدال‌ها بر جمعیت کشور تقسیم می‌شود (چارلیو و فلیتمن^۴، ۲۰۰۶؛ ژانگ و همکاران^۵، ۲۰۰۹). البته تکنیک تحلیل پوششی داده‌ها^۶ (DEA) نیز از روش‌های متداول در سنجش کارایی نسبی^۷ است (لازانو و همکاران، ۲۰۰۳؛ وو و همکاران، ۲۰۰۹). در این روش به مدال‌های طلا، نقره و برنز به ترتیب امتیاز ۵-۳-۱، ۳-۲-۱ و ۵-۳-۱، متداول‌تر است. محمدی (۱۳۸۹) نیز برای رتبه‌بندی ۳۸ کشور شرکت‌کننده در پانزدهمین بازی‌های آسیایی قطر (۲۰۰۶) از روش تحلیل پوششی داده‌ها استفاده کرد که ایران از نظر تعداد مدال در رتبه ۵ و پس از چین، کره جنوبی، ژاپن، قزاقستان و با تفاوت اندکی قبل از ازبکستان قرار داشت، ولی فقط ۱۰ کشور چین، کره جنوبی، ژاپن، قزاقستان، ازبکستان، قطر، بحرین، کره شمالی، مغولستان و میانمار کارآ تر بودند و ایران از نظر کارایی در رتبه ۱۵ قرار گرفت.

دی بوسچر و همکاران^۱ (۲۰۰۶)، نیز بیش از ۵۰ تا ۵۷ درصد شاخص‌های تعیین‌کننده موفقیت در سطح بین‌المللی (مانند بازی‌های جهانی و المپیک) متغیرهای سطح کلان هستند. مثلاً، ۵۷ درصد موفقیت ورزش در سطح بین‌الملل را در سال‌های ۱۹۸۰-۱۹۶۴ به عوامل سطح کلان ربط داده‌اند، در حالی که فقط ۴۵ درصد موفقیت‌های ورزش بعد از ۱۹۸۰ به دلیل وجود این عوامل بود.

دومین متغیر مهم و اثرگذار کلان، جمعیت است و بدون تردید کشورهای پرجمعیت جهان مانند چین، هند و غیره می‌توانند استعدادهای ورزشی فراوانی را از این جمعیت یا ارتش ورزشی کشف کنند و پرورش دهند. با وجود این، داده‌ها نشان می‌دهد که پنج کشور اول جهان در بازی‌های المپیک ۲۰۰۸، با جمعیت معادل ۲٫۴ میلیارد نفر (۳۶٪ جمعیت جهان) توانسته‌اند ۳۸٫۷٪ مدال‌ها را کسب کنند، ولی پنج کشور انتهایی جدول با جمعیتی معادل ۶۶٫۶ میلیون نفر (۰٫۹٪)، فقط ۰٫۵٪ مدال‌ها را به دست آورده‌اند. بنابراین عملکرد ضعیف کشورهای پرجمعیت جهان مانند هند (۱٫۱ میلیارد نفر)، مصر (۸۰ میلیون) و ویتنام (۸۵ میلیون) تعیین‌کننده بودن جمعیت را بدون وجود دیگر سازوکارها کم‌رنگ می‌سازد.

با وجود این تحقیقات ارزشمند، برخی محققان بدون توجه به عوامل کلان و خرد عملکرد کشورهای شرکت‌کننده در بازی‌های المپیک را بر اساس روش لکسیکोगراف^۲ ارزیابی و رتبه‌بندی کرده‌اند. در این روش کشورهای شرکت‌کننده ابتدا بر اساس مدال‌های طلا

3. Hilvoord et al.
4. Churilov, L., & Flitman
5. Zhang, D
6. Data Envelopment Analysis (DEA)
7. Relative efficiency

1. De Bosscher
2. Lexicograph Method

بودند با استفاده از روش تحلیل پوششی داده‌ها و مجموعه اوزان مشترک^۲ (CSW) بر اساس جمعیت و تولید ناخالص داخلی (داه های سال ۲۰۰۷) بررسی کرد که ایران با ۷۲ میلیون جمعیت و تولید ناخالص ملی ۳۸۵/۱ میلیارد دلار در رتبه ۶۱ بین ۸۶ کشور کسب کننده حداقل یک مدال قرار داشت و همچنین از نظر کارآیی نسبی در رتبه ۷۷ بین ۸۶ کشور قرار گرفت. در صورتی که رتبه ایران از نظر نوع مدال ۵۱ بود. همان طور که داماسک و همکاران^۳ (۲۰۰۶) نشان دادند کشورهای ایالات متحده و روسیه بخش زیادی از مجموع مدال‌های بازی‌های المپیک را از آن خود کرده‌اند. دیمیتریا^۴ (۲۰۰۹) نیز با بررسی مدال‌های بازی‌های المپیک پکن (۲۰۰۸) نشان داد که کشورهای اروپایی موفق به کسب ۴۶۲ مدال (۴۸/۲٪)، آسیا و اقیانوسیه ۲۵۷ مدال (۲۶/۸٪)، آمریکای شمالی ۱۶۱ مدال (۱۶/۸٪) و آمریکای جنوبی و آفریقا موفق به کسب ۴۰ مدال (۴/۲٪) شدند. عبدی و سجادی (۱۳۸۸) به بررسی توزیع قاره‌ای مدال‌های ۲۸ دوره بازی‌های المپیک (از ۱۸۹۶ تا ۲۰۰۴) پرداختند و نشان دادند که از مجموع ۱۲۷۰۶ مدال توزیع شده در بازی‌های المپیک، ۸۰۰۳ مدال (۶۳ درصد) در اروپا، ۲۸۹۸ (۲۳ درصد) مدال در آمریکا، ۱۰۴۹ مدال (۸/۰ درصد) در آسیا و اقیانوسیه، ۴۷۷ مدال (۴/۰ درصد) و بالاخره ۲۷۹ مدال (۲/۰ درصد) در آفریقا توزیع شده است.

بنابراین، باید مبنایی درستی برای مقایسه انتخاب شود. چون بسیاری از محققان در

مارکوس^۱ (۲۰۰۳) از روش مبتنی بر توانایی هر کشور در بردن مدال و منابع موجود و در دسترس برای طبقه بندی کشورها در المپیک سیدنی (۲۰۰۰) استفاده کرد و با اینکه رتبه ایران از نظر امتیاز در رتبه ۳۶ قرار داشت، ولی از نظر کارآیی در رتبه ۵۳ قرار گرفت. البته چارلیو و فلیتمن (۲۰۰۶) نشان دادند که براساس نسبت مدال به جمعیت ایران در رتبه ۷۱ و براساس جمع امتیازات مدال در رتبه ۴۲ قرار دارد. طحاری مهرجردی و همکاران (۱۳۹۱) نیز با بررسی عملکرد ۷۳ کشوری که حداقل یک مدال در بازی‌های المپیک ۲۰۰۴ آتن داشتند، نشان دادند که ۹ کشور استرالیا، چین، کوبا، آمریکا، گرجستان، ایسلند، اریتره و مغولستان بیش‌ترین کارآیی را داشتند؛ ولی ایران با رتبه ۲۹ از نظر کارآیی در میان کل کشورها دارای رتبه ۵۰ بود. لی و همکاران (۲۰۰۸) براساس تولید ناخالص ملی و جمعیت، ۷۸ کشور صاحب مدال در المپیک ۲۰۰۴ را به چهار گروه درآمد پایین، پایین تر از متوسط، متوسط به بالا و بالا تقسیم کردند که رتبه ایران از نظر کارآیی در کل جهان ۴۷ بود. در گروه درآمد متوسط به پایین (۱۷ کشور) که ایران نیز در این گروه قرار داشت در رتبه ۱۴ قرار گرفت. ایران در مقایسه با گروه درآمد پایین (۶ کشور) رتبه ۵، در گروه درآمد متوسط به بالا (۱۴ کشور) رتبه ۹ و در گروه درآمد بالا (۲۴ کشور) رتبه ۱۹ را بدست آورد.

وانگ و جیانگ (۲۰۰۸) کارآیی نسبی کشورهای شرکت کننده در بازی‌های المپیک پکن (۲۰۰۸) را که حداقل یک مدال کسب کرده

2. Common Set of Weights (CSW)

3. Damask et al.

4. Dimitria

1. Lins, Marcos

روش‌شناسی پژوهش

روش تحقیق توصیفی و از نوع مطالعات گذشته‌نگر است که بدون پیش داوری و با استفاده از اسناد و مدارک موجود به توصیف وضعیت عملکرد کاروان‌های اعزامی ایران و نتایج و مدال‌های کسب شده را ۱۵ دوره حضور در بازی‌های المپیک تابستانی (۲۰۱۲-۱۹۴۸) را بررسی و در ادامه این وضعیت را با کشورهای آسیایی، آفریقایی و آمریکای مرکزی و جنوبی مقایسه کرده است. ضمناً نتایج تحقیقات و آمارهای مختلف به صورت درصدی و نسبی درآمدند تا تصویر بهتر و گویاتری از ایران ارائه شود. جامعه آماری پژوهش کلیه دوره‌های بازی‌های المپیک و نمونه پانزده دوره حضور ایران در این بازی‌هاست. داده‌های مورد نیاز از طریق، مقالات، گزارش‌ها و منابع فارسی و لاتین مرتبط با بازی‌های المپیک به دست آمد و با استفاده از جدول و نمودار، ضریب همبستگی پیرسون و نسبت‌های کارایی طبقه بندی و تحلیل شد. کارهای آماری در نرم افزار SPSS و در سطح معناداری ۰/۰۵ انجام شد.

یافته‌های پژوهش

نتایج نشان می‌دهد که ایران از بین ۳۰ دوره بازی‌های المپیک تابستانی دوره بازی‌ها از المپیک ۱۹۴۸ لندن به بعد حضور یافت و با تحریم المپیک ۱۹۸۰ و ۱۹۸۴ در مجموع ۱۵ دوره شرکت داشت و رشته‌های انفرادی کشتی (۱۵بار)، دو و میدانی (۱۴ بار) و وزنه برداری (۱۳بار) بیش‌ترین و تیم‌های ژیمناستیک و واترپولو (قبل از پیروزی انقلاب اسلامی) فقط یکبار حضور داشته‌اند. ایران تاکنون در ۱۷ رشته انفرادی (۸۵درصد) و فقط در ۳ رشته

مطالعات تطبیقی، مقایسه کشورهای مشابه را بر کشورهای متفاوت ترجیح می‌دهند (گرین و هولیهان، ۱۳۸۷) و با توجه به شرایط اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی کشورهای مختلف در تحقیق حاضر به جای مقایسه ایران با همه کشورهای جهان و یا کشورهای اروپایی و آمریکای شمالی از نتایج کشورهای آسیایی، آفریقایی و آمریکای مرکزی و جنوبی برای مقایسه با ایران استفاده شد. همچنین با توجه به روش‌های سنتی و پیشرفته در ارزیابی عملکرد کشورها، در تحقیق حاضر از نگاه دیگری وضعیت ایران در بازی‌های المپیک بررسی شده است. سوال اصلی پژوهش این است که با توجه به شرایط مختلف اقتصادی و اجتماعی کشورها و به ویژه کشورهای اروپایی و آمریکای شمالی (کانادا و آمریکا) آیا مقایسه وضعیت ایران با این کشورها می‌تواند درست و راهگشا باشد؟ بنابراین، صرف نظر از وضعیت خاص چند کشور در کسب مدال‌های المپیک و همچنین صرف نظر از مقایسه رتبه همه کشورهای جهان در این بازی‌ها، بررسی روند حضور ورزشکاران و کسب مدال‌های برای هر کشور می‌تواند بسیار مفید و سازنده باشد. به همین دلیل، محققان این سوال ساده و کاربردی را مطرح کرده‌اند که روند حضور و کسب مدال ایران در بازی‌های المپیک و همچنین نسبت به سایر کشورهای مشابه در چه وضعیتی قرار دارد و آیا بین ورزشکاران زن و مرد شرکت کننده کشور و تعداد ورزشکاران با مجموع مدال‌های کسب شده در بازی‌های المپیک تابستانی ارتباطی وجود دارد؟

حضور (۴ مدال) و دو و میدانی با ۱۴ بار حضور (۱ مدال) محدود شده است. همچنین براساس تعداد حضور رشته‌های ورزشی و کسب مدال درصد موفقیت کشتی ۹۳٪، وزنه برداری ۸۰٪ و تکواندو ۶۶٪ بوده است.

گروهی (فوتبال ۳ بار، بسکتبال ۲ بار و واترپولو ۱ بار) شرکت کرده است (جدول ۱). به طور کلی، کسب مدال های ایران به رشته‌های انفرادی کشتی با ۱۵ بار حضور (۳۸ مدال)، وزنه برداری با ۱۲ بار حضور (۱۶ مدال) و تکواندو با ۶ بار

جدول ۱. وضعیت حضور و مدال گیری رشته‌های ورزشی ایران در بازی‌های المپیک ۲۰۱۲-۱۹۴۸

رشته ورزشی مدال آور				رشته‌های ورزشی و تعداد حضور
رشته	طلا	نقره	برنز	کل
کشتی	۸	۱۳	۱۷	۳۸
وزنه برداری	۵	۵	۶	۱۶
تکواندو	۲	۱	۲	۵
دو میدانی	-	۱	-	۱
کل	۱۵	۲۰	۲۵	۶۰

کشتی (۱۵)، دو و میدانی (۱۴)، وزنه برداری (۱۲)، مشت زنی و بوکس (۱۱)، تیراندازی (۹)، دوچرخه سواری (۶)، تکواندو (۶)، تنیس روی میز (۵)، جودو (۵)، شنا و شیرجه (۵)، شمشیر بازی (۴)، فوتبال (۳)، سوار کاری (۳)، قایقرانی (۲)، بسکتبال (۲)، ژیمناستیک (۱)، واترپلو (۱).

است. البته رابطه بین تعداد مدال های کسب شده و تعداد ورزشکاران با استفاده از روش آماری ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که رابطه معنی داری بین مدال های کسب شده طلا ($p > 0.05$, $r = -38/1$)، نقره ($p > 0.05$) و برنز ($r > 0.05$, $r = -31/6$) با تعداد ورزشکاران شرکت کننده وجود نداشت. علاوه بر این روند تدریجی افزایش چشمگیر مشارکت زنان در بازی های المپیک مشهود است، به ویژه این که تعداد زنان در المپیک لس آنجلس (۱۹۸۴) از ۱۵۶۷ نفر به ۲۱۸۶ نفر در المپیک سئول (۱۹۹۸) رسیده و افزایش تدریجی آن ادامه یافته است.

داده های جدول ۲، وضعیت کمی حضور و رتبه ایران (روش لکسیکوگراف) را در بازی های المپیک نشان می دهد که ضعیف ترین رتبه را در المپیک ۲۰۰۸ پکن داشت، ولی در المپیک ۱۹۵۶ ملبورن با کسب ۵ مدال، رتبه چهاردهم و به ویژه در المپیک ۲۰۱۲ لندن با مجموع ۱۲ مدال، رتبه هفدهم را کسب کرد که برای دومین بار رتبه ایران به زیر بیست رسید. همچنین بیشترین تعداد مدال طلا و نقره (۹ مدال) و مجموع مدال ها را در المپیک ۲۰۱۲ لندن کسب شد که موفق ترین حضور ایران بوده است. این موفقیت در شرایطی کسب شده است که تعداد کشورها، رشته های ورزشی و تعداد ورزشکاران در این بازی ها افزایش یافته

جدول ۲. تعداد مدال‌ها و شرکت کنندگان ایران و جهان در بازی‌های المپیک ۲۰۰۸-۱۹۴۸

رتبه	حضور ایران				مدال‌های توزیع شده				تعداد ورزشکاران	تعداد رشته ورزشی	تعداد کشورها	تاریخ برگزاری	شهر میزبان	رتبه	
	رتبه	کسب مدال	تعداد	تعداد ورزشکار	مجموع	نقره	طلا	برنز							
۱	۱	۱	-	-	۳۸	۶	۱۳۸	۱۳۶	۱۳۹	۴۱۳	۱۷	۵۹	۱۹۴۸	لندن	۱
۲	۷	۴	۳	-	۲۲	۴	۱۴۹	۱۵۲	۱۵۸	۴۳۹	۱۷	۶۹	۱۹۵۲	هلسینکی	۲
۳	۵	۱	۲	۲	۱۷	۳	۱۵۳	۱۵۳	۱۶۳	۴۶۹	۱۷	۶۷	۱۹۵۶	ملبورن	۳
۴	۴	۳	۱	-	۲۳	۶	۱۵۲	۱۴۹	۱۶۰	۴۶۱	۱۷	۸۳	۱۹۶۰	رم	۴
۵	۲	۲	-	-	۶۱	۱۱	۱۶۳	۱۶۷	۱۷۴	۵۰۴	۱۹	۹۳	۱۹۶۴	توکیو	۵
۶	۵	۲	۱	۲	۱۴	۴	۱۷۴	۱۷۰	۱۸۳	۵۲۷	۱۸	۱۱۲	۱۹۶۸	مکزیکوسیتی	۶
۷	۳	۱	۲	-	۴۸	۹	۱۹۵	۲۱۰	۲۱۰	۶۰۰	۲۱	۱۲۲	۱۹۷۲	مونئیخ	۷
۸	۵	۴	۱	-	۸۰	۹	۱۹۸	۱۹۹	۲۱۶	۶۱۳	۲۱	۹۲	۱۹۷۶	مونترال	۸
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
۹	۱	-	۱	-	۳۸	۶	۲۴۱	۲۳۴	۲۶۳	۷۳۸	۲۳	۱۵۹	۱۹۸۸	سنول	۹
۱۰	۳	۲	۱	-	۴۲	۸	۲۵۹	۲۵۸	۲۹۸	۸۱۵	۲۵	۱۶۹	۱۹۹۲	بارسلون	۱۰
۱۱	۳	۱	۱	۱	۱۸	۷	۲۷۸	۲۷۴	۲۹۸	۸۵۰	۲۶	۱۹۷	۱۹۹۶	آتلانتا	۱۱
۱۲	۴	۱	-	۳	۳۵	۱۳	۲۹۷	۲۶۶	۳۲۵	۹۲۱	۳۱	۱۹۹	۲۰۰۰	سیدنی	۱۲
۱۳	۶	۲	۲	۲	۳۸	۱۱	۳۰۱	۳۰۱	۳۲۷	۹۲۹	۳۷	۲۰۲	۲۰۰۴	آتن	۱۳
۱۴	۲	۱	-	۱	۵۵	۱۴	۳۰۲	۳۰۳	۳۵۳	۹۵۸	۲۸	۲۰۵	۲۰۰۸	پکن	۱۴
۱۵	۱۲	۳	۵	۴	۵۳	۱۴	۳۰۲	۳۰۴	۳۵۴	۹۶۲	۲۶	۲۰۴	۲۰۱۲	لندن	۱۵

در جدول ۳، رتبه ایران براساس جدول توزیع مدال اداور برگزار شده در جهان، قاره آسیا و آمریکای جنوبی و مرکزی با کشورهای نزدیک و پایین از لحاظ سطح رقابتی با ایران بررسی شده است. در این تحلیل، قاره اروپا و آمریکای شمالی به دلیل شرایط خاص و سطح رقابتی بالا مقایسه نشده است و فرض محقق بر مقایسه براساس کشورهای نزدیک به ایران از لحاظ شاخص‌های کلان است. به طور کلی در این ۱۵ دوره میانگین رتبه آن در جهان ۳۱/۲۶، در آسیا ۴/۳۳، در آفریقا ۲/۵۶ و در آمریکای جنوبی و مرکزی ۳/۴۰ بوده است.

ایران در ۱۴ دوره اول بازی‌های المپیک شرکت نداشت (که سه دوره به دلیل جنگ جهانی اول و دوم برگزار نشد)، ولی روند کسب مدال ایران تا المپیک از ۱۹۴۸ تا ۲۰۱۲ با نوسان و افت و خیز همراه بوده است. ایران در کل بازی‌ها به ۴۶ مدال دست یافته است که ۰/۹٪ مدال‌های قاره آسیا و اقیانوسیه، ۰/۴٪ مدال‌های کل قاره آمریکا و ۱/۶٪ مدال‌های قاره آفریقا را دربرمی‌می‌گیرد. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، ایران در المپیک ۱۹۸۰ و ۱۹۸۴ شرکت نکرد و از نظر نوع کسب مدال در سه دوره ۱۹۸۸ تا ۱۹۹۶ نسبت به قبل از پیروزی انقلاب در رتبه پایین تری قرار گرفت. ضمناً محاسبه کارایی ایران با توجه به نسبت تعداد مدال به جمعیت کشور در این سه دوره بسیار ضعیف بود. حتی رتبه ایران در بین کشورهای سه قاره مذکور افت پیدا کرد. مثلاً در المپیک ۱۹۹۲ و ۱۹۹۶ ایران به ترتیب در رتبه ۶ و ۷ کشورهای آسیایی و رتبه ۶ و ۸ در بین کشورهای آفریقایی قرار گرفت.

در جدول ۳، رتبه ایران براساس جدول توزیع مدال اداور برگزار شده در جهان، قاره آسیا و آمریکای جنوبی و مرکزی با کشورهای نزدیک و پایین از لحاظ سطح رقابتی با ایران بررسی شده است. در این تحلیل، قاره اروپا و آمریکای شمالی به دلیل شرایط خاص و سطح رقابتی بالا مقایسه نشده است و فرض محقق بر مقایسه براساس کشورهای نزدیک به ایران از لحاظ شاخص‌های کلان است. به طور کلی در این ۱۵ دوره میانگین رتبه آن در جهان ۳۱/۲۶، در آسیا ۴/۳۳، در آفریقا ۲/۵۶ و در آمریکای جنوبی و مرکزی ۳/۴۰ بوده است.

ایران در ۱۴ دوره اول بازی‌های المپیک شرکت نداشت (که سه دوره به دلیل جنگ جهانی اول و دوم برگزار نشد)، ولی روند کسب مدال ایران تا المپیک از ۱۹۴۸ تا ۲۰۱۲ با نوسان و افت و

جدول ۳. مقایسه رتبه ایران در بازی‌های المپیک به صورت جهانی و قاره ای

ردیف	دوره	سال	جهان	آسیا	آمریکای مرکزی و جنوبی	آفریقا
۱	م ۱۴	۱۹۴۸	۳۶	۵	۹	۳
۲	م ۱۵	۱۹۵۲	۳۰	۳	۴	۲
۳	م ۱۶	۱۹۵۶	۱۴	۲	۱	۱
۴	م ۱۷	۱۹۶۰	۲۸	۳	۱	۲
۵	م ۱۸	۱۹۶۴	۳۴	۶	۵	۲
۶	م ۱۹	۱۹۶۸	۱۹	۲	۱	۲
۷	م ۲۰	۱۹۷۲	۲۸	۳	۲	۳
۸	م ۲۱	۱۹۷۶	۳۳	۴	۴	۱
۹	م ۲۴	۱۹۸۸	۳۶	۴	۴	۴
۱۰	م ۲۵	۱۹۹۲	۴۴	۶	۴	۸
۱۱	م ۲۶	۱۹۹۶	۴۳	۷	۴	۶
۱۲	م ۲۷	۲۰۰۰	۲۷	۵	۲	۲
۱۳	م ۲۸	۲۰۰۴	۲۹	۵	۳	۲
۱۴	م ۲۹	۲۰۰۸	۵۱	۱۰	۵	۴
۱۵	م ۳۰	۲۰۱۲	۱۷	۵	۲	۱

با اینکه در المپیک آتن (۲۰۰۴) ایران در رتبه ۲۹ جهان و از نظر کارآیی نسبی در رتبه ۵۰ قرار گرفت، ولی از نظر کارآیی نسبی در بین کشورهای آسیایی به رتبه ۷ (رتبه ۵ از نظر نوع مدال) در بین کشورهای آمریکایی به رتبه ۳ (رتبه ۳ از نظر نوع مدال) و در بین کشورهای افریقایی به رتبه ۷ (رتبه ۲ از نظر نوع مدال) دست یافت. با تحلیل یافته های وو و همکاران (۲۰۰۹) ایران از لحاظ روش کارآیی مقطعی بازی^۱ رتبه ایران در آسیا ۷، در افریقا ۵ و در آمریکای جنوبی و مرکزی ۷ بوده است و در جهان رتبه ۵۸ را بدست آورده است. ضمناً براساس همین شاخص، کارآیی نسبی ایران به ترتیب ۰/۲۴، (المپیک ۱۹۸۸)، ۰/۱۸ (المپیک ۱۹۹۲)، ۰/۱۳ (المپیک ۱۹۹۶)، ۰/۱۷ (

درباره چند دوره اخیر این بازی ها، آمار و تحلیل بیشتری وجود دارد. مثلاً تحلیل دقیق آمارهای المپیک سیدنی (۲۰۰۰) نشان می دهد که ایران با کسب رتبه ۲۶ جهش خوبی پیدا کرد، ولی از نظر کارآیی در رتبه ۵۳ جهان قرار گرفت (مارکوس، ۲۰۰۳)، ولی در بین کشورهای آسیا رتبه ۶، در افریقا رتبه ۵، در آمریکای جنوبی و مرکزی رتبه ۷ را به خود اختصاص داد. ضمناً براساس نسبت مدال به جمعیت، ایران در رتبه ۷۱ و براساس جمع امتیازات مدال در رتبه ۴۲ قرار گرفت، ولی در بین کشورهای آسیایی به رتبه ۶ از نظر امتیاز مدال و رتبه ۱۰ از نظر نسبت مدال به جمعیت؛ در افریقا به رتبه ۶ (از نظر امتیاز مدال و نسبت مدال به جمعیت)؛ و در آمریکای جنوبی و مرکزی به رتبه ۵ (امتیاز مدال) و رتبه ۹ (نسبت مدال به جمعیت) دست یافت (جدول ۳).

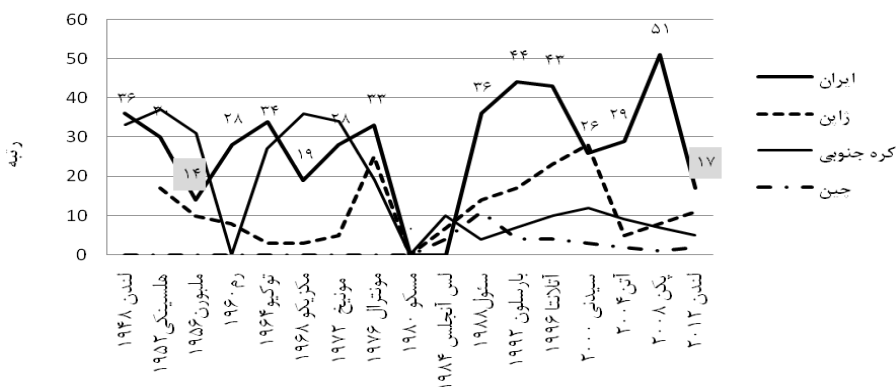
1. Game cross efficiency

مدال گرفت. براساس تحلیل نتایج وانگ و جی یانگ (۲۰۰۸) از نظر شاخص جمعیت و تولید ناخالص ملی در بازی های المپیک ۲۰۰۸ ایران توانست رتبه ۱۱ از بین ۱۶ کشور آسیایی، رتبه ۶ از ۱۲ کشور آمریکای مرکزی و جنوبی و رتبه ۵ را از بین ۱۲ کشور افریقایی دارنده مدال بدست آورد.

شکل ۱، مسیر رتبه های کسب شده چهار کشور برتر آسیا را در بازی های المپیک (از سال ۱۹۴۸ لندن) نشان می دهد. مطابق شکل روند کسب رتبه ایران نسبت به سه کشور دیگر روند سینوسی و افت و خیز زیادی را داشته است و در دو المپیک ۱۹۵۶ میلورن و ۲۰۱۲ لندن رتبه ایران زیر بیست شده است.

المپیک ۲۰۰ (۲۰۰۸) و ۰/۱۸ (المپیک ۲۰۰۴) بوده است.

در المپیک ۲۰۰۸ پکن، بدترین نتیجه از لحاظ رتبه در بین کشورها بدست آمد و از نظر کارایی نسبی بین ۸۶ کشور به رتبه ۷۷ و از نسبت مدال به جمعیت به رتبه ۶۱ رسید. در همین دوره قاره آسیا و اقیانوسیه ۲۵۷ مدال (۲۶/۸ کل مدالها) را کسب کردند و ایران توانست با کسب دو مدال، فقط ۰/۰۷ درصد مدال های این قاره و ۰/۰۵ درصد مدال های قاره آمریکای جنوبی (۴۰ مدال-۴/۲ درصد) را داشته باشد. ضمناً فارست و همکاران (۲۰۱۰) براساس نتایج کشورها در المپیک های قبلی و تولید ناخالص ملی تعداد مدال کشورها در بازی های ۲۰۰۸ پیش بینی کردند که ایران باید ۶ مدال می گرفت که ۲

شکل ۱. مقایسه روند رتبه های چهار کشور برتر آسیایی در بازی های المپیک (۱۹۴۸-۲۰۱۲)

ماده ورزشی برگزار شد. ایران با ۵۴ سهمیه (۴۵ مرد و ۸ زن) در ۱۴ رشته ورزشی انفرادی حضور داشت و در چهار رشته موفق به کسب ۱۲ مدال شد. با توجه به موفقیت چشم گیر ایران در این دوره ۲۰۱۲ این نتایج به طور کامل

در المپیک ۲۰۱۲ لندن از بین ۱۹۶ کشور مستقل و ۱۱ منطقه مجاز به شرکت در بازی ها، ۱۹۳ کشور حضور داشتند. بازی ها در ۲۶ رشته ورزشی (۲ رشته کمتر از ۲۰۰۸ پکن) با حضور ۱۰۵۰۰ ورزشکار برگزار شد در ۳۰۲ رشته و

مربوط به رشته‌ها (۲۰ امتیاز)، علاقه‌مندی عموم مردم به هر ورزش (۱۵ امتیاز)، تماشاگر حاضر در میدان مسابقه (۱۰ امتیاز) و چاپ و نشر در زمینه ورزش (۱۰ امتیاز) انجام می‌گیرد.

بررسی شده است (جدول ۴). البته انتخاب و گروه بندی رشته‌های المپیک براساس علاقه‌مندی بینندگان تلویزیونی (۴۰ امتیاز)، علاقه‌مندی گروه‌های اجتماعی و مشاهده صفحات اینترنتی

جدول ۴. توزیع مدال و سهمیه رشته‌های ورزشی ایران در گروه‌بندی رشته‌های المپیک ۲۰۱۲

مدال/سهمیه	گروه A	گروه B	گروه C	گروه D	گروه E	جمع
رشته‌های سهمیه گرفته	شنا (۱)، دو میدانی (۱۰)، ژیمناستیک (۰)	بسکتبال (۰)، والیبال (۰)، دوچرخه‌سواری (۳)، فوتیال (۰)، تنیس (۰)	تیراندازی (۳)، بدمینتون (۰) تیراندازی با کمان (۲)، بوکس (۴)، جودو (۲)، رویینگ (۰)، تنیس روی میز (۲)، وزنه‌برداری (۶)	کانو/کایاک (۰)، سوارکاری (۰)، شمشیربازی (۱)، هندبال (۰)، هاکی (۰)، قایقرانی بادبانی (۰)، تکواندو (۳)، سه‌گانه (۰)، کشتی (۱۳)	پنج‌گانه مدرن (۰)، گلف (۰)، راگبی هفت نفره (۰)	۱۴ رش ته
سهمیه گروه	۱۱	۳	۱۹	۲۴	-	۵۴
مدال طلا	-	-	۱ (وزنه برداری)	۳ (کشتی)	-	۴
مدال نقره	۱ (دومیدانی)	-	۲ (۱ تکواندو اوزنه برداری)	۲ (اوزنه برداری و اکتشی)	-	۵
مدال برنز	-	-	۱ (اوزنه برداری)	۲ (اوزنه برداری و اکتشی)	-	۲
جمع	۱	-	۴	۷	-	۱۲

رتبه ۷، شاخص % مدال/ ورزشکار رتبه دوم (در جهان نیز دوم شد)، % مدال/سهمیه رتبه ۴ و از لحاظ کسب سهمیه رتبه ۷ را بدست آورده است. در اکثر شاخص بررسی شده چین رتبه نخست را داشته است.

در جدول ۵، مقایسه ایران و سایر کشورهای آسیایی براساس توزیع مدال، سهمیه شرکت، تعداد و ورزشکار و شاخص‌های نسبت مدال به ورزشکار و نسبت مدال به تعداد رشته ورزشی حضور یافته انجام گرفته است. مطابق جدول، از لحاظ کسب مدال رتبه ۵ آسیا، تعداد ورزشکار

جدول ۵. مقایسه کشورهای آسیایی در المپیک ۲۰۱۲

رتبه آس	رتبه کشور	رتبه جهانی	طلا	نقره	برنز	مجموع مدال	تعداد ورزشکار	تعداد رشته ورزشی	% مدال/ورزشکار	% مدال/رشته
۱	چین	۲	۳۸	۲۷	۲۳	۸۸	۳۲	۳۲	۲۲/۸۳	۲۲
۲	کره جنوبی	۵	۱۳	۸	۷	۲۸	۲۶	۲۶	۱۰/۸۱	۱/۰۸
۳	ژاپن	۱۱	۷	۱۴	۱۷	۳۸	۳۲	۳۰۵	۱۲/۴۶	۱/۱۹
۴	قزاقستان	۱۲	۷	۱	۵	۱۳	۲۰	۱۱۵	۱۱/۳۰	۰/۶۵

۴	۰/۸۶	۲	۲۲/۶۴	۱۴	۵۳	۱۲	۳	۵	۴	۱۷	ایران	۵
۷	۰/۵۴	۸	۱۰/۷۱	۱۱	۵۶	۶	۲	-	۴	۲۰	کره شمالی	۶
۱۱	۰/۳۱	۱۴	۷/۵۵	۱۴	۵۳	۴	۳	-	۱	۴۷	ازبکستان	۷
۹	۰/۴۶	۱۵	۷/۲۳	۱۳	۸۳	۶	۴	۲	-	۵۵	هندوستان	۸
۵	۰/۷۱	۳	۱۷/۲۴	۷	۲۹	۵	۳	۲	-	۵۶	مغولستان	۹
۱۴	۰/۲۰	۱۳	۸/۱۱	۱۵	۳۷	۳	۱	۲	-	۵۷	تایلند	۱۰
۱۲	۰/۲۵	۱۰	۹/۰۹	۸	۲۲	۲	۱	۱	-	۶۳	اندونزی	۱۱
۱۶	۰/۱۳	۱۹	۴/۴۴	۱۵	۴۵	۲	۱	۱	-	۶۳	چین تایبه	۱۲
۱۴	۰/۲۰	۱۶	۶/۹۰	۱۰	۲۹	۲	۱	۱	-	۶۳	مالزی	۱۳
۸	۰/۵۰	۴	۱۶/۶۶	۴	۱۲	۲	۲	-	-	۷۵	قطر	۱۴
۱۳	۰/۲۲	۱۱	۸/۶۹	۹	۲۳	۲	۲	-	-	۷۵	سنگاپور	۱۵
۱۲	۰/۲۵	۴	۱۶/۶۶	۴	۶	۱	۱	-	-	۷۹	افغانستان	۱۶
۱۰	۰/۳۳	۱۲	۸/۳۳	۳	۱۲	۱	۱	-	-	۷۹	بحرین	۱۷
۱۴	۰/۲۰	۱۸	۵/۵۵	۵	۱۸	۱	۱	-	-	۷۹	عربستان	۱۸
۱۵	۰/۱۴	۱۷	۶/۲۵	۷	۱۶	۱	۱	-	-	۷۹	تاجیکستان	۱۹
۱۲	۰/۲۵	۹	۱۰/۰۰	۴	۱۰	۱	۱	-	-	۷۹	کویت	۲۰
۱۷	۰/۰۷	۲۰	۲/۰۸	۱۵	۴۸	۱	۱	-	-	۷۹	هنگ کنگ	۲۱

مجموع مدال‌های کسب شده در بازی‌های المپیک (۲۰۱۲-۱۹۴۸) رابطه معناداری وجود ندارد. اما بین متغیرهای ورزشکاران مرد با مجموع مدال‌های کسب شده رابطه مثبت و معناداری دیده می‌شود.

مطابق نتایج جدول (۶)، بین تعداد ورزشکاران شرکت کننده ایران در بازی‌های المپیک با مجموع مدال‌های کسب شده توسط آن‌ها رابطه مثبت و معنا داری وجود دارد. از طرف دیگر، بین متغیرهای ورزشکاران شرکت کننده زن با

جدول ۶. همبستگی بین ورزشکاران زن و مرد شرکت کننده و تعداد ورزشکاران با مجموع مدال‌های کسب شده در بازی‌های المپیک (۲۰۱۲-۱۹۴۸)

متغیر	شاخص	N	R	sig
ورزشکاران زن		۲۲	۰/۱۱۵	۰/۲۱۷
ورزشکاران مرد		۵۴۲	۰/۴۴۶**	۰/۰۰۰۱
مجموع مدال کسب شده با تعداد ورزشکاران شرکت کننده		۵۸۴ نفر در ۱۵ دوره بازی‌های المپیک	۰/۴۳۴**	۰/۰۰۱

بحث و نتیجه‌گیری

مهمی مانند جمعیت، شرایط جوی و جغرافیایی، و به ویژه جمعیت جوان از موقعیت مناسبی برخوردار است ولی در شاخص‌های توسعه اجتماعی و اقتصادی وضعیت خوبی ندارد. مثلا

با توجه به اینکه شاخص‌های کلان از دیدگاه‌های مختلف بر کسب مدال کشورها اثرگذار است به نظر می‌رسد ایران از نظر شاخص‌های

جایگاه مناسبی پیدا نکرد. ضمناً بررسی روند نتایج ایران در المپیک ۱۹۸۸ تا ۲۰۰۴ (پس از پیروزی انقلاب اسلامی) از نظر شاخص کارآیی نسبی با روش‌های مختلف نشان می‌دهد که این روند تقریباً رو به رشد بوده است (لی و همکاران، ۲۰۰۸؛ وو و همکاران، ۲۰۰۹).

در المپیک ۲۰۰۰ سیدنی، ایران چشم خوبی پیدا کرد و در المپیک ۲۰۰۴، عملکرد نسبتاً مناسبی داشت. ثبات رتبه ایران در این ۸ سال از برگ‌های درخشان حضور ایران در المپیک است. اما این ثبات مدت زیادی به طول نکشید و این روند رشد در المپیک ۲۰۰۸ چین متوقف شد و با وجود حضور بیشترین تعداد ورزشکار بدترین نتیجه از نظر کسب تعداد و کیفیت مدال، رتبه بدست آمد. ایران در المپیک ۲۰۱۲ لندن نتوانست ظرفیت بالای خود را به خوبی نشان داد. این تحول، بی‌ثباتی عملکرد و نزول و صعودهای زودگذر را نشان می‌دهد. متأسفانه پس از هر نوسان در عملکرد ایران، هیچ گزارش تحلیلی و ارزیابی رسمی انجام نمی‌گیرد و داده‌های عملکرد نیز در اختیار کارشناسان قرار نمی‌گیرد تا بتوان به سیستم ورزش قهرمانی کشور در میدانی بین‌المللی کمک شود. البته بررسی عملکرد بر اساس رتبه کلی کشورها و بدون در نظر گرفتن شرایط محیط درونی و بیرونی ورزش کشور کافی نیست، بلکه این روند باید بر اساس شاخص‌های دیگری نیز بررسی شود. با وجود این و با توجه به سابقه ایران در چند رشته ورزشی و به ویژه موقعیت آن در میان برخی کشورهای مشابه از نظر شرایط اجتماعی-اقتصادی، انتظار ملی از ورزش قهرمانی همیشه بالا بوده است و این موضوع

بر اساس گزارش سازمان ملل متحد در سال ۱۳۸۶ (۲۰۰۷ میلادی)، ایران از نظر توسعه یافتگی در رتبه ۹۶ قرار داشت و از لحاظ توسعه انسانی یک کشور نیمه توسعه یافته بود در میان ۴۰ کشور اسلامی نیز در رتبه ۱۴ قرار داشت. از طرف دیگر، علاوه بر متغیرهای سطح کلان، ایران در سطح میانی (سازمان‌های ورزشی) و سطح خرد یا فردی (پروژه‌های مربیان و برنامه‌های کیفی یا سیستم کشف، تربیت و حفظ استعدادورزشی) با مسائل بسیاری روبروست و موفقیت‌های اخیر برخی رشته‌های ورزشی مانند والیبال و بسکتبال می‌تواند امید بخش باشد، ولی به هر حال انتظارات ملی همیشه از ایران در حال توسعه بالاست و شاید برای کشوری که از نظر وسعت و جمعیت به ترتیب در رتبه ۱۶ و ۱۷ جهان قرار دارد پتانسیل هدف‌گذاری کسب رتبه زیر ۲۰ در بازی‌های المپیک طبیعی و بدیهی تلقی شود.

بررسی وضعیت حضور ایران از المپیک ۱۹۴۸ لندن (دوره چهاردهم) تا المپیک ۱۹۷۶ مونترال (۸ دوره)، نشان می‌دهد که روند کسب مدال ایران بی‌ثبات و دارای نوسان بود. مسیر وضعیت رتبه ایران سینوسی شکل (با جهش‌های نزولی و صعودی بلند) با نتایج عسگری و عیدی (۱۳۹۱) همسو است. البته پس از تحریم بازی‌های المپیک ۱۹۸۰ و ۱۹۸۴ که مصادف با انقلاب اسلامی، جنگ تحمیلی و دوران بازسازی کشور بود انتظار بالایی از ورزشکاران در المپیک ۱۹۸۸ سئول وجود نداشت و نتوانست در المپیک ۱۹۹۲ و ۱۹۹۶ موقعیت خود را ارتقاء دهد. ایران در این سه دوره از نظر رتبه امتیاز مدال و کارآیی در وضعیت بسیار پایین و ضعیفی قرار گرفت و حتی در بین کشورهای قاره آسیا

مسئولیت های اجتماعی نظام ورزش کشور را سنگین کرده است.

در حال حاضر، کشورهای بسیاری با سرمایه گذاری های فراوان روی رشته های پایه و پرمدالی مانند ژیمناستیک، دوومیدانی، قایقرانی و شنا می کوشند تا سهم بیشتری از مدال های بازی های المپیک را از آن خود کنند (موهسین، ۲۰۰۸). به طوری که در بازی های المپیک تابستانی ۱۸۹۶ تا ۲۰۰۴ بیش از ۵۰ درصد کل مدال های توزیع شده را به رشته های پرمدال اختصاص یافته است. ایران نیز تاکنون در ۱۵ رشته اصلی در این بازی ها حضور داشته است که تقریباً روند مشابهی را در حضور رشته های ورزشی خاصی نشان می دهد. عملکرد رشته های تیمی و انفرادی اعزامی به بازی های المپیک بسیار متفاوت بوده است، به طوری که همه مدال های کسب شده به ترتیب در رشته های انفرادی کشتی، وزنه برداری، تکواندو و دو و میدانی کسب شده است. بنابراین عدم کسب مدال در رشته های تیمی از چالش ها و ضعف های ورزش ایران در المپیک علی رغم سرمایه گذاری روی این رشته هاست. با توجه به نسبت شرکت رشته های انفرادی به تیمی (۰/۸۵) و درصد موفقیت بالای سه رشته مذکور لازم است مشابه دیگر کشورها سرمایه گذاری گسترده ای برای تشکیل سازمان های تخصصی، توسعه مراکز و تسهیلات تمرینی و آموزشی حرفه ای در این رشته ها انجام گیرد. البته موفقیت جهانی و آسیایی چند رشته ورزشی را نیز باید به این ظرفیت ها افزود و این تلاش باید با توجه به موفقیت های چشمگیر والیبال و بسکتبال استمرار یابد.

بیشترین ظرفیت بالفعل کشور ما برای کسب مدال در تمامی دوره های المپیک به رشته های کشتی (۱۳ بار)، وزنه برداری (۹ بار) و تکواندو (۳ بار) محدود شده است. این یافته با نتایج عیدی و همکاران (۱۳۸۹) و عسگری و عیدی (۱۳۹۱) همخوانی دارد که گزارش کردند بهترین رشته ورزشی ایران در بازی های المپیک رشته کشتی است؛ به طوری که این رشته توانسته است ۳۶ مدال رنگارنگ برای ایران در بازی های المپیک کسب کند. از طرف دیگر، با توجه به حضور بالای رشته های دو میدانی (۱۲ بار)، مشت زنی (۱۱ بار)، تیراندازی (۸ بار) و شنا (۶ بار) به نظر می رسد این حضور باید ادامه یابد تا بستر موفقیت بیشتر در بازی های آسیایی نیز فراهم شود. همچنین، رشته تکواندو با حضور در ۵ دوره توانسته است در ۳ دوره مدال کسب کند. با توجه به تجارب کشورهای مختلف، از این واقعیت ها می توان در سیاست گذاری ورزش نخبه به ویژه در برخی رشته های رزمی استفاده کرد. ضمناً می توان رشته های ورزشی کشور را از نظر ظرفیت بالفعل و پتانسیل کسب مدال به چند طبقه تقسیم کرد و ساختارها و فرآیندهای جدیدی را برای پرورش ورزشکاران نخبه شکل داد. هنگامی در چند رشته انفرادی، چنین ظرفیت بالفعلی در کشور وجود دارد باید از مدل های مختلفی برای سرمایه گذاری و استعدادیابی و پرورش ورزشکاران استفاده شود. شاید یکی از دلایل مشارکت زنان سایر کشورها در المپیک باشد. البته با وجود این روند، ایران توانسته است رتبه خوبی را در المپیک ۲۰۰۰ سیدنی و ۲۰۰۴ آتن کسب کند. حتی افزایش اندک کشورهای شرکت کننده و افزایش تعداد رشته های ورزشی نیز نمی تواند توجیه خوبی باشد،

ضعف سیستم های اقتصادی و سیاسی این کشورها و عدم سرمایه گذاری لازم در بخش ورزش حرفه ای و به ویژه عدم توانایی در کشف و پرورش استعداد از میان جمعیت انبوه بسیار موثرند.

با اینکه ایران از نظر کارآیی با شاخص های نسبی مختلف در بین کل کشورهای جهان موقعیت خوبی ندارد، مثلاً در المپیک ۲۰۰۰ سیدنی، لازانو و همکاران (۲۰۰۳) ایران را از نظر کارآیی در رتبه ۴۹ و وو و همکاران (۲۰۰۹) در رتبه ۵۷ و مارکوس (۲۰۰۳) در رتبه ۵۳ قرار دادند یا بر اساس تحلیل دقیق نتایج وانگ و جیانگ (۲۰۰۸) ایران با ۷۲ میلیون جمعیت و تولید ناخالص ملی ۳۸۵/۱ بیلیون دلار در رتبه ۶۱ بین ۸۶ کشوری قرار داشت که حداقل یک مدال کسب کرده بودند. در صورتی که رتبه مدالی ایران ۵۱ بود و با کارآیی نسبی ۰/۰۰۶۲۳۲، در رتبه ۷۷ در بین ۸۶ کشور دارنده مدال قرار گرفت. مقایسه توزیع مدالها در قاره‌های مختلف نشان می‌دهد که بیشترین مدالها به وسیله ورزشکاران قاره اروپا و امریکا کسب می‌شود که در هر دو دوره ۲۰۰۸ و ۲۰۱۲ نزدیک به ۷۰ درصد است. بنابراین مقایسه بسیاری از کشورهای در حال توسعه و عقب نگه‌داشته شده با کشورهای پیشرفته درست به نظر نمی‌رسد. به همین دلیل این دو قاره مبنای مقایسه وضعیت ایران در المپیک قرار نگرفتند. مقایسه قاره ای کسب مدال در بازی‌های ۲۰۱۲ المپیک لندن نشان می‌دهد که از مجموع ۹۶۲ مدال توزیع شده در این بازی‌ها، قاره اروپا با ۴۸ درصد مدال بیش‌ترین و آفریقا با چهار درصد کمترین مدال را کسب کرده‌اند. این یافته با نتایج دیمیتریا (۲۰۰۹) و عبدی و

چون به تناسب این افزایش تعداد مدال‌های توزیع شده نیز زیاد می‌شود.

رابطه منفی و معنی دار تعداد مدال‌های کسب شده با تعداد ورزشکاران شرکت کننده نشان می‌دهد تعداد ورزشکاران اعزامی یا کسب سهمیه تضمین کننده موفقیت در همان دوره از بازی‌ها نیست. البته سابقه حضور ورزشکار می‌تواند تجربه ای بر کسب موفقیت احتمالی در دوره های آتی یا در دیگر رقابت های بین المللی باشد. تحقیقات مشابه ای روی متغیرهای سطح کلان انجام گرفته که از شاخص تعداد ورزشکاران شرکت کننده در المپیک به جای محاسبه تعداد مدالها استفاده کرده اند و نشان دادند که این متغیر به مدال‌های کسب شده اثر می‌گذارد. با وجود این، حضور رشته‌های ورزشی دارای ظرفیت مدال آوری با حداکثر امکانات فنی و نیروی انسانی ماهر بر افزایش تعداد شرکت کنندگان از سایر رشته‌های کم پتانسیل برای کسب مدال مقدم و مرجح می‌باشد و نمی‌توان صرفاً برای کسب تجربه در بازی‌های المپیک، هزینه زیادی را متحمل شد، چون میدان‌های بزرگ و پر چالشی مانند بازی‌های آسیایی برای کسب تجربه سایر رشته‌ها وجود دارد. مثلاً، تجربه حضور مداوم رشته‌های کشتی، دو میدانی و تیراندازی و مشت زنی در این بازی‌ها نشان می‌دهد که فقط حضور و کسب تجربه نمی‌تواند تضمین کننده کسب مدال باشند. بنابر این، هم جمعیت کشورها و هم تعداد ورزشکاران اعزامی یا کسب سهمیه نمی‌تواند مبنای مقایسه و پیش بینی قرار گیرد. مثلاً عملکرد نامناسب کشورهای پرجمعیت جهان مانند هند (۱،۱ میلیارد نفر)، مصر (۸۰ میلیون) و ویتنام (۸۵ میلیون) نشان دهنده

احتمالا به دلیل توسعه و سرمایه گذاری‌های کشورهای آسیایی در ورزش است. به خصوص پس از فروپاشی شوروی سابق (۱۹۹۲) تعداد کشورهای آسیایی (قزاقستان، ازبکستان، قرقیزستان ترکمنستان و تاجیکستان) افزایش یافته‌اند. البته سهم مدال‌های آسیا نسبت به دوره‌های قبل نیز بیشتر شده است. بنابر این، ایران در مسابقات آسیایی شاهد رقابتی جدید و بزرگی شده است که برخی نمودهای آن در رقابت باشگاه‌های آسیایی به چشم می‌خورد. این موضوع قدرت پیش بینی پذیری سازمان‌های ورزشی کشور را برای سرمایه گذاری در بخش ورزش‌های المپیک کاهش و بر عکس قدرت ریسک و شانس را در این زمینه افزایش می‌دهد. در چنین شرایط دشواری ضرورت توجه همه جانبه و کلان را نسبت به ورزش قهرمانی و حرفه ای نشان می‌دهد. مثلا با حضور چند کشور جدید آسیایی رتبه ایران در جهان و آسیا در مقایسه با قبل از سال ۱۹۹۲ بیشتر دچار نوسان شده است. همان طور وزیر ورزش قزاقستان گفت: "ما قصد صعود در رده بندی بازی‌های آسیایی را داریم". بنابراین، در چنین شرایط دشواری ضرورت توجه همه جانبه و کلان را نسبت به ورزش قهرمانی و حرفه ای نشان می‌دهد. حتی گزارش تحلیلی و نگاهی برای آینده به وسیله سازمان‌های ورزشی سیاستگذار و برنامه ریز و مجریان مشاهده نشد.

ایران با میانگین وزنی رتبه ۳۱/۰۷ در المپیک ۲۰۰۸ به عنوان پنجمین کشور قدرتمند آسیایی بعد از چین (۳/۸۷)، ژاپن (۱۰/۹۵)، کره جنوبی (۱۹/۹۴) و قزاقستان (۲۵/۴) قرار گرفت. البته مقایسه روند کسب رتبه چهار کشور برتر آسیایی در بازی‌های المپیک از سال ۱۹۴۸ تا

سجادی (۱۳۸۸) که نشان دادند قاره اروپا در مجموع دوره‌های مختلف بازی‌های المپیک طی بیش از صد سال نزدیک به نیمی از مدال‌های توزیع شده و سایر قاره‌ها نیز بخش دیگر از مدال‌های توزیع شده را کسب کردند که پس از اروپا، قاره آمریکا و آسیا سهم زیادی از مدال‌ها را کسب کرده‌اند که در بین این دو قاره دو کشور قدرتمند آمریکا و چین در چندین دوره معاصر بازی‌های المپیک همیشه رتبه اول و دوم را برای خود تضمین کرده‌اند. مثلا در المپیک ۲۰۱۲ لندن آمریکا بعد از دو دوره که چین رتبه اول را از این کشور ربوده بود، به جایگاه نخست مجدد بازگردد. در این رابطه، کشورهای اروپایی با سرمایه گذاری که در ورزش انجام داده اندو نیز به دلیل روی‌آوری به رشته‌های پایه و مدال آور مانند دو و میدانی، قایقرانی و شنا راه ترقی را پیش گرفته که سهم زیادی از مدال‌های بازی‌های المپیک را از آن خود کنند.

البته موقعیت ایران از نظر امتیاز مدال و کارایی در بین کشورهای آفریقایی و آمریکای مرکزی و جنوبی بسیار مناسب است. ایران توانسته است از بین ۳۳ کشور آمریکای مرکزی و جنوبی و همچنین از میان ۵۸ کشور آفریقایی ایران رتبه بالای خود را در اکثر دوره‌ها به خوبی حفظ کند و در بین کشورهای آسیایی نیز با در نظر گرفتن شرایط اجتماعی - اقتصادی (عوامل کلان) و عوامل سطح میانی دارای موقعیت مناسبی است، ولی این موقعیت باید ارتقاء یابد. بر همین اساس در این مقاله بیشتر بر کشورهای آسیا تمرکز شده است. بعد از بازی‌های المپیک ۱۹۸۸ سئول یک سیر صعودی در زمینه کسب مدال در بازی‌های المپیک برای ورزشکاران آسیایی مشاهده می‌شود که بخشی از آن

تحلیلگران موفقیت در بازی‌های المپیک ۲۰۱۲ لندن را مرهون تلاش تک ستاره‌ها و نه حاصل برنامه ریزی دقیق می‌دانند. بنابراین، کافی است برای بازی‌های المپیک ۲۰۲۴ از برنامه ریزی درازمدت، برای بازی‌های المپیک ۲۰۲۰ برنامه ریزی میان مدت و برای بازی‌های المپیک ۲۰۱۶ از برنامه ریزی کوتاه مدت استفاده شود. اگر این اقدام سیاستی و مدیریتی در کنار درخشش خوب برخی ورزشکاران در برخی رشته‌های ورزشی مثل تنیس روی میز و تیراندازی و حضور موفق ورزشکاران دیگر در رشته‌های تیر و کمان، بوکس، دوچرخه سواری، شمشیربازی و روئینگ مورد توجه قرار گیرد، شاید موفقیت ایران در بازی‌های المپیک از چند رشته محدود فراتر رود. بنابراین سرمایه گذاری جدی روی رشته‌های مدال‌آور قبلی و نگاه جدید بر رشته‌های مستعد مدال در رشته‌های انفرادی و تیمی باید در دستور کار سیاستگذاران ورزشی برای دوره‌های بعدی المپیک باشد. البته ایران در سال‌های اخیر در رشته‌های تیمی فوتسال، بسکتبال، والیبال، هندبال و چند رشته انفرادی توانسته است ظرفیت‌های موفقیت بین المللی خود را به نمایش بگذارد. البته برای حفظ و ارتقا رتبه ملی کشور در بازی‌های آسیایی باید تلاش بیشتری کرد، چون برخی کشورهای تازه منفک شده شوروی سابق مانند قزاقستان و ازبکستان می‌توانند موفقیت‌های گذشته ایران را کم رنگ سازند.

با توجه به یافته‌های جدول ۶، همبستگی مناسبی بین تعداد ورزشکاران شرکت کننده با مجموع مدال‌های کسب شده وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش داماسک و همکاران (۲۰۰۶) که بیان کردند که کشورهای

۲۰۱۲ لندن نشان می‌دهد که کشورهای چین و ژاپن کمترین افت و خیز را در این بازی‌ها داشته‌اند، این در حالی است که کره جنوبی وضعیت بسیار بهتری نسبت به ایران و عملکرد ضعیف تری نسبت به دو رقیب قدرتمند آسیایی خود داشته است. مقایسه وضعیت کسب مدال، چهار کشور بزرگ آسیایی نشان می‌دهد که ژاپن بیشترین و چین کمترین سابقه حضور در بازی‌های المپیک دارند. ژاپن تا قبل از جنگ جهانی دوم، از نظر رتبه پیشرفت تدریجی و خوبی داشت و بعد از جنگ جهانی دوم نیز پیشرفت در کسب را ادامه داد. این کشور افت کسب مدال را در المپیک آتلانتا و سیدنی سریعاً پشت سر گذاشت و در المپیک ۲۰۰۴ و ۲۰۰۸ درخشید. با اینکه کشور چین سابقه بسیار زیادی در بازی‌های المپیک ندارد، ولی به سرعت با کسب رتبه‌های تک رقمی توانسته است به یکی از غول‌های ورزشی جهان تبدیل شود. این موفقیت به جمعیت این کشور، سیستم استعدادیابی و سرمایه گذاری روی ورزش پایه ژیمناستیک (اساس موفقیت و یادگیری در اغلب رشته‌های ورزشی) نیز مربوط می‌شود. کره جنوبی نیز بعد المپیک ۱۹۸۰ رشد سریعی پیدا کرد. از طرف دیگر، شرایط اقتصادی - اجتماعی متحول و پویای این کشور را نمی‌توان نادیده گرفت (لی و همکاران، ۲۰۰۸).

رتبه چهارم ایران در بین کشورهای آسیا و رتبه هفدهم جهانی در بازی‌های ۲۰۱۲ لندن در مقایسه با رتبه ۵۱ ایران در بازی‌های ۲۰۰۸ لندن بسیار مهم بود. البته با اینکه در دوره‌های قبل این روند دارای نوسان بوده و حالت افت و خیز را داشته است، ولی نشانگر ظرفیت بالای ایران برای حفظ رتبه زیر ۲۰ می‌باشد. برخی

- ایالات متحده، چین و روسیه با کسب سهمیه های ورودی و اعزام تعداد ورزشکار بیشتر به مسابقات، بخش زیادی از مجموع مدال های بازی های المپیک را به خود اختصاص دادند، همسو می باشد. در تحلیل این یافته باید عنوان کرد که کسب سهمیه بیشتر بازی های المپیک و اعزام و حمایت از ورزشکاران بیشتر به مسابقات در قالب حمایت از رشته های مدال آور و مستعد مدال، شانس بیشتری را نیز به همراه دارد.
- بررسی واقعیت های ورزش قهرمانی و حرفه ای و به ویژه بازی های المپیک نشان می دهد که کسب پیروزی و مدال به عوامل زیادی وابسته است و نمی توان به آسانی با بررسی وضعیت و سابقه حضور، تعداد ورزشکاران و سایر متغیرها، دلایل موفقیت و شکست را تحلیل کرد، چون عوامل دیگری مانند شرایط اجتماعی-اقتصادی کشورها، شرایط بسیار روانی و عاطفی ورزشکاران، وضعیت داور، مدیریت مسابقات و به ویژه عامل پیش بینی ناپذیری شانس و اقبال بسیار اثر گذار هستند. بنابراین با وجود و پذیرش شرایط دشوار و حساس اثر گذار بر بازی های المپیک، هنوز راه ها و روش های بسیار زیادی برای مدیریت، انتخاب، تربیت، ارتقاء و نگهداری ورزشکاران نخبه وجود دارد که در کشور ما تجربه نشده است.
- منابع**
- رضانی نژاد، رحیم (۱۳۸۲). المپیزم دیدگاه اجتماعی - اقتصادی کوپرتن، فصلنامه المپیک، شماره ۲۳، ص ۱۱۹-۱۰۱.
- سجادی، سیدنصرالله، عباسی، همایون و عیدی، حسین (۱۳۸۵). مقایسه نتایج حضور ومدال های کشورهای قاره آفریقا و آمریکا در بازی های المپیک (۲۰۰۴-۱۸۹۶). هفتمین همایش ملی تربیت بدنی. دانشگاه تبریز. اسفند ۸۵.
- شفیعی، شهرام (۱۳۹۱). پیش بینی عملکرد کشورهای آسیایی در بازی های آسیایی ۲۰۱۰ بر مبنای شاخص های سطح کلان، رساله دکتری دانشگاه گیلان.
- طحاری مهرجردی، محمدحسین و زنجیرچی، سیدمحمود، بابایی میبدی حمید، زارعی محمودآبادی محمد (۱۳۹۱)، بسط یک مدل ناپارامتریک برای ارزیابی عملکرد کشورهای شرکت کننده در بازی های المپیک، مدیریت ورزشی، شماره ۱۴، ص ۱۷۷-۱۹۶.
- عیدی، حامد، و سجادی، سید نصرالله (۱۳۸۸). مقایسه قاره ای نتایج و مدال های بازی های المپیک تابستانی (۲۰۰۴-۱۸۹۶). فصلنامه المپیک. شماره ۴۵، ص ۹۲-۸۱.
- عسگری، بهمن، عیدی، حسین (۱۳۹۱). ارزیابی عملکرد ایران در بازی های المپیک تابستانی در مقایسه با رقبای آسیایی.
- عیدی، حسین، رضانی نژاد، رحیم و عباسی، همایون (۱۳۸۹). تحلیل جایگاه ایران در بازی های المپیک (۲۰۰۸-۱۹۴۸) سخنرانی علمی، دانشگاه رازی کرمانشاه.
- گرین، مایک و هولیهان، باری (۱۳۸۷)، سیاست گذاری و اولویت بندی در توسعه ورزش قهرمانی، ترجمه رضا قراخلو، احسان قراخلو، تهران: کمیته ملی المپیک ایران، چاپ اول.
- محمدی، علی. (۱۳۸۹). ارائه مدل ریاضی برای رتبه بندی کشورهای شرکت کننده در بازی های آسیایی ۲۰۰۶ قطر، فصلنامه المپیک، سال هجدهم، شماره ۱۳، پیاپی ۵۱، ۱۹-۷.

- Performance,
PricewaterhouseCoopers, June
- Hilvoord, I, Elling,A; & R.Stokvis.(2010). How to influence national pride? The Olympic medal index as a unifying narrative. *International Review for the Sociology of Sport*. 45(1) 87–102
 - How-Kwong, L. Suen, W.(2008). Men, Money, and Medals: An Econometrics Analysis of the Olympic Games, *Pacific Economic Review*, 13: 1
 - Lins, Marcos P Estellita, Gomes, Eliane G, Soares de Mello, João Carlos CB, & Soares de Mello, Adelino José Rz. (2003). *Olympic ranking based on a zero sum gains DEA model*. (0377-2217).
 - Lozano S, Villa G, Guerrero F, Cortes P. Measuring the performance of nations at the summer Olympics using data envelopment analysis. *Journal of the Operational Research Society* 2002;53:501–11.
 - Mohsin, S. Ahmad, B (2008). Economic impact studies of Beijing 2008 Olympic Games, Volume 7, No.5 (Serial No.59) *China-USA Business Review*, 27-35.
 - Sotiriadou, K. Shilbury, D. (2009). Australian elite athlete development: An organizational perspective, *Sport management Review*, 13, 1-12.
 - Wang, Jiefu, & Jiang, Yong. (2008). Logarithm Model Prediction for 2008 Beijing Olympic Games. *International Journal of Sports Science and Engineering*, 2(1), 47-51.
 - Wu, Jie, Liang, Liang, & Chen, Yao. (2009). DEA game cross-efficiency approach to Olympic rankings. *Omega*, 37(4), 909-918.
 - مشتاقیان، سهیل. اعتباریان، اکبر. نمازی‌زاده، مهدی. افخمی، مهرداد (۱۳۸۸). بررسی عوامل مؤثر منابع انسانی بر ناکامی ورزش ایران در مسابقات المپیک ۲۰۰۸ یکن از تجارب مدیران ورزشکاران و کارشناسان.
 - Baimbridge,M. (1998): Outcome uncertainty in sporting competition: the Olympic Games 1896–1996, *Applied Economics Letters*, 5:3, 161-164.
 - Churilov, L., & Flitman, A. (2006). Towards Fair Ranking of Olympics Achievements: The Case of Sydney 2000. *Computers & Operations Research*, 33(7), 2057-2082.
 - Damask, Leeann et al (2006) . “Olympic Medal as Fruits of Comparison“. *Journal of Experimental Psychology, Applied* Vol.12, NO.3.166-178.
 - David Forresta, Ismael Sanzb, J.D. Tenad, (2010) Forecasting national team medal totals at the Summer Olympic GamesI, *International Journal of Forecasting*, 26; 576–588
 - De Bosscher, V., de Knop, P., van Bottenburg, M. and Shibli, S. (2006), “A conceptual framework for analysing sports policy factors leading to international sporting Success”, *European Sport Management Quarterly*,6; 185-215.
 - GRE, dimitria palaiothodorou. (2009). Statistical profile of medals at the Beijing 2008 Olympic Games: differences among geographic regions and gender trends. *THE olympic games as a celebration: evaluation of the olympic games of beijing and the course towards the olympic games of vancouver*.
 - Hawksworth, J.(2008). Economic Briefing Paper: Modeling Olympic

Yongjun Li, Liang Liang, Yao Chen, Hiroshi Morita (2008), Models for measuring and benchmarking olympics achievements, Omega 36; 933 – 940.

- Zhang, D., Li, X., Meng, W., & Liu, W. (2009). Measuring the performance of nations at the Olympic Games using DEA models with different preferences. Journal of the Operational Research Society, 60(7), 983-990.

compared of the Performance Iran in the Summer Olympics to countries in Asia, Africa and Central and South America

Hossein Eydi^{1*}, Rahim Ramezanezhad², Salah Dastoom³

Received: Feb19, 2014

Accepted: Sep 27, 2013

Abstract

Objective: The purpose of the research was the analysis of the Iran attendance in 15 Period of the Olympic Games and comparison with other contingents counters.

Methodology: Research method was descriptive and type of analytic study. Sample was 15 period of Iran attendance in summer Olympic games and was equal to society. Data gathered from classify and analyzing of articles, reports and resource related to Olympic Games. Also, for analysis data descriptive, inferential statistics and lexicograph method was used.

Results: Results showed that Iran attendance in Olympic Games from 1948-2004 gain priority 9 0/0, 4 0/0 and 16 0/0 of distributed medals of Asia, Africa and Central and South America contingents and success percent (medal/attendance number) of Iran in three sport of wrestling, weightlifting and taekwondo was 93 0/0, 80 0/0 and 66 0/0. Iran performance in 16, 19 and 30 period of Olympic Games mutation and among this periods decrees process. Weakest performance of Iran from viewpoint of distrusted medal and efficiency ratio (medal/population) was between 1988 until 1996. Iran in Beijing 2008 Olympic Games had weakest performance and in the world, Asia, Africa and Central and South America contingents in priority was 17, 5, 2 and 1 rank. So, mean rank of Iran in all attendant Olympic Games in priority was 31.26, 4.33, 2.56 and 3.40 in the world, Asia, Africa and Central and South America contingents.

Conclusion: According to Olympic Games distribute table of medal and ratio efficiency and compare to Asia, Africa and Central and South America countries, Iran has high rank and good place.

Keywords: Olympic Games, Medal, Iran, countries ranking, Olympic efficiency.

1. Assistant Professor at razi university
2. Professor, Sport management at university of guilan
3. Ph.D. student of sport management at university of guilan

*Email: h.eydi@razi.ac.ir